

Negentiende zondag door het jaar A

Jes.56,1.6-7

Rom. 11.13-15.29-32

Mt. 15,21-28

Geloof zonder pretentie doorbreekt alle grenzen

De ontmoeting van vandaag is een uitzondering. Met niet-joden heeft Jezus waarschijnlijk weinig contact gehad. Hij richtte zich op de eerste plaats tot de joodse mensen die toen in zijn streek, Palestina, woonden. Bij hen predikte Jezus het ideaal van de openheid naar alle mensen zonder onderscheid, mannen én vrouwen, óók diegenen die in de joodse maatschappij van toen werden uitgestoten: zieken, armen, tollenaars en zondaars. In heel zijn optreden komt Jezus naar voren als iemand die al de muren en de discriminaties wil afbreken die door de wet en de godsdienst artificieel waren opgebouwd. Het uiterlijk onderscheid tussen zieken en gezonden, tussen de zogezegde zondaars en de zogenaamde zuiveren wordt doorbroken, want God is een God van liefde die allen aanspreekt van binnen, in het hart. Openheid jegens allen dus, zonder discriminatie, dat is Jezus' levenshouding. Maar vandaag komt Jezus uitzonderlijk dus in contact met een buitenlandse, een niet-joodse vrouw uit Kana. Waarom probeert Hij haar af te schepen?

Jezus wilde aan alle mensen verkondigen dat er een God is die hen allen zonder onderscheid graag ziet, maar "tactisch" verkiest Hij daarvoor "plaatselijk, in een beperkte streek" te beginnen. Tijdens zijn drie jaar openbaar leven kiest Hij ervoor naar de steden en dorpen van Palestina te trekken, om met die bekering van het hart bij zijn eigen joodse mensen te beginnen. Later zullen zijn leerlingen wel over de grenzen trekken en de blijde boodschap verkondigen tot aan de uiteinden der aarde. Maar Hij, Jezus, wil zich "voorlopig" beperken tot de verloren schapen van het huis van Israël. Uit de eerste antwoorden aan de Kananese vrouw mag dus niet worden besloten dat Jezus een principiële racisme verdedigt. Ze vertolken eerder zijn gekozen "pastorale tactiek": de tijd is kort, voorlopig dus eerst de joden, later komt dan wel heel de wereld.

Laten wij Jezus deze pastorale keuze gunnen, maar na het aandringen van deze buitenlandse vrouw komt er nog een veel sterkere, zelfs vernederende afwijzing. "Het is niet goed het brood van de kinderen aan de hondjes te geven!" Het verkleinwoord verzacht het verwijt misschien een beetje, maar door de beeldspraak wordt de vrouw toch grof op haar plaats gezet. Bijbelgeleerden schrijven deze choquerende uitdrukking toe aan de evangelist Matteüs, beïnvloed als hij was door de moeilijke situatie in de christengemeente voor wie hij zijn evangelie bedoeld en geschreven heeft. Matteüs' christengemeente in Noord-Palestina bestond namelijk uit twee soorten christenen: Joden die zich hadden bekeerd en niet-joodse heidenen die ook christenen waren geworden. Nu bestond er van oudsher bij de strenge, puriteinse Joden een echt afschuw tegen de niet-joodse vreemdelingen. Zij noemden hen heel normaal: "heidense honden". Maar die joden, die christen waren geworden, moesten nu samen met die vroegere "heidense honden" aan dezelfde tafel eucharistie gaan vieren. Zij deden het, maar er bleven spanningen bestaan. Er werd zelfs nog gedebatteerd over de vraag of de bekeerde heidenen wel met evenveel recht mochten deelnemen aan de gezamenlijke eucharistie. Matteüs zal daarom in zijn evangelie met veel verve de ontmoetingen van Jezus benadrukken waar heidense vreemdelingen voor Hem meer open blijken te staan dan de joden. In het verhaal van vandaag beschrijft Matteüs hoe de Kananese vrouw zelfs Jezus gaat overtuigen, die uiteindelijk zijn bewondering uitspreekt voor haar sterk geloof. Het is dus door gebruik te maken van de misprijzende taal van de joden, dat de Jezus van Matteüs alle twijfelaars in zijn gemeente wil beschamen en hen wil overtuigen van de oprechte geloof van de bekeerde heidenen. Een les ook voor ons die worden uitgenodigd tot

respect voor andere religieuze overtuigingen en tot een broederlijkheid in onze christelijke gemeenschap die oude gevoeligheden overstijgt.

En waarom prijst Jezus dan uiteindelijk zo uitdrukkelijk het geloof van de heidense vreemdelingen? Omdat dit geloof een nederig geloof is, dat zich - in tegenstelling tot het geloof van de joden - niet hoogmoedig beroept op de eigen afkomst of de eigen verdiensten. Echt geloof kan inderdaad nooit gebaseerd zijn op de overtuiging dat wij wel een voetje vóór hebben bij God, omdat wij van onze geboorte af tot een gelovig volk behoren. Echt geloof is nooit een automatisch verworven gewoonte, maar een dagelijkse en persoonlijke keuze voor de liefde, bij elke nieuwe ervaring in het leven. En echt geloof is ook niet gebaseerd op de pretentie dat wij, door het onderhouden van religieuze voorschriften, verdiensten kunnen verwerven, zodat God eigenlijk een beetje verplicht is goed te zijn voor ons, vermits wij reeds zoveel voor Hem deden. Echt geloof steunt niet op ónze verdiensten, maar is een dankbaar antwoord op Gods overstelpend aanbod.

In de christelijke gemeente van Matteüs probeerden sommige christenen toch nog grenzen te trekken en onderscheid te maken tussen gelovigen. Misschien gebeurt dat ook nog in de onze. De boodschap van het evangelie van vandaag luidt echter: Echt geloof is nederig en liefdevol, en zulk geloof doorbreekt alle grenzen, vroeg of laat!

Pater Frans s.j.